

POSTANOWIENIE

Dnia 28 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania „B.” Spółki Akcyjnej w Ł.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Ł.
z udziałem zainteresowanego I. Z.
o ustalenie podlegania ubezpieczeniu,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 28 marca 2019 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 8 grudnia 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 8 grudnia 2017 r. oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Ł. od wyroku Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 8 listopada 2016 r. zmieniającego decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Ł. z dnia 7 listopada 2014 r., mocą której stwierdzono, że I. Z. nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, tj. emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od dnia 16 marca 2012 r. do dnia 31 grudnia 2013 r. jako zleceniobiorca u płatnika składek „B.” Spółki Akcyjnej w Ł. i z tego tytułu nie ma obowiązku zapłaty składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne od lipca 2012 r. do grudnia 2013 r. (pkt I).

W sprawie ustalono, że w dniu 16 marca 2012 r. między „B.” S.A. w Ł., reprezentowaną przez wiceprezes B. B. oraz prokurenta K. P. a I. Z. została zawarta na czas nieokreślony umowa nazwana „umową o współpracy”. Zamawiający w § 2 zobowiązał się w okresie trwania tej umowy powierzać wykonanie dzieła, a wykonawca zobowiązał się wykonać dzieła, których szczegółową specyfikę i parametry każdorazowo określało zamówienie stanowiące załącznik do umowy. Wskazano, że termin wykonania poszczególnych dzieł przez wykonawcę zostanie wskazany w zamówieniu. Strony uznały też, że dzieło uważane będzie za wykonane, jeśli wykonawca łącznie: ukończy całość dzieła w terminie, a dzieło to będzie zgodne z jego specyfikacją i parametrami wskazanymi w zamówieniu oraz przeniesienie w posiadanie zamawiającego egzemplarza dzieła na nośniku CD/DVD w formie edytowanej i przedstawiającej najwyższą jakość techniczną przeznaczoną do druku. W § 3 ust. 1 strony ustaliły, że zamawiający zobowiązuje się zapłacić na rzecz wykonawcy za wykonanie poszczególnego dzieła i za przeniesienie na zamawiającego autorskich praw majątkowych do tego dzieła na polach eksploatacji wymienionych w ust. 2 wynagrodzenie w kwocie ustalonej przez strony w zamówieniu stanowiącym załącznik do przedmiotowej umowy.

Zainteresowany I. Z. jest magistrem Akademii [...] w Ł. i dla „B.” SA wykonywał projekty graficznymi produktów marki D.. Wykonywał plakaty, ogłoszenia i opakowania na produkty pod względem graficznym, projekty informacji o dermatokonsultacji, etykiety, ulotki, ogłoszenia prasowe, reklamy prasowe, zaproszenia, foldery, tworzył projekty graficzne witryn aptek. Zdarzało się, że sam wykonywał zdjęcia. Były to prace niepowtarzalne. Plakaty były robione do konkretnej akcji reklamowej. Za każdym razem tworzył inne, nowe projekty, nie kopiował ich. Układ graficzny za każdym razem był inny, a kolorystyka ustalana była w zależności od linii leków i kosmetyków. Za każdym razem był ustalony termin wykonania zamówienia na projekty.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, przeprowadził analizę przepisów prawa i dokonał ich trafnej interpretacji. Sąd Apelacyjny przyjął, że spór w sprawie dotyczył kwalifikacji prawnej umów zawartych między płatnikiem składek a zainteresowanym, sprowadzający się

do określenia, czy strony zawarły umowę (umowy) o dzieło, z tytułu których nie powstaje obowiązek ubezpieczenia społecznego, czy też zawarły umowy o świadczenie usług, do których stosuje się przepisy umowy zlecenia, stanowiące tytuł do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych.

Zasadniczą cechą umowy o dzieło, zdaniem sądu odwoławczego, jest osiągnięcie określonego, zindywidualizowanego rezultatu w postaci materialnej lub niematerialnej. Innymi słowy, w wyniku wykonania zawartej umowy musi powstać dające się skonkretyzować „dzieło”. Dzieło jest wytworem, który w momencie zawierania umowy nie istnieje, jednak jest z góry przewidziany i w określony sposób wskazujący na jego indywidualne cechy (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 5 marca 2004 r., I CK 329/03, LEX nr 599732; z dnia 14 listopada 2013 r., II UK 115/13, LEX nr 1396411). To oznacza, że w przypadku umowy o dzieło niezbędne jest, aby starania przyjmującego zamówienie doprowadziły w przyszłości do konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu. Ustalenie niezbędnych przesłanek dzieła pozwala na oddalenie apelacji organu rentowego w myśl art. 385 k.p.c.

Skargę kasacyjną wywiódł pełnomocnik organu rentowego, zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego w całości i domagając się jego zmiany przez oddalenie odwołania oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne, sprowadzające się do pytania czy umowa zawarta na czas nieokreślony, której przedmiotem jest wykonywanie prac plastycznych i graficznych, stosowanie do potrzeb płatnika, za każdorazowo odrębnie ustalonym wynagrodzeniem, nosi charakter umowy o świadczenie usług, o której mowa w art. 750 k.c.? Nadto istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów oraz skarga jest oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie spełnia warunków do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu cytowanego przepisu uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc cechujące się nowością, i którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na tę okoliczność wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania, dlaczego jest ono istotne oraz przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne. Tego skarżący nie czyni.

Jednocześnie w rozpoznawanej sprawie wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na potrzebie wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) i oczywistej zasadności skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Tak ujęte w skardze przesłanki przedsądu wzajemnie się wykluczają. To co ma świadczyć o oczywistej zasadności skargi nie może być jednocześnie ujmowane jako podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., gdyż jeżeli występuje istotne zagadnienie prawne albo poważny problem świadczący o potrzebie wykładni przepisu, to nie można jednocześnie twierdzić, że z tych samych przyczyn skarga jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675225). Skarga jest oczywiście uzasadniona, gdy stwierdzone naruszenia prawa są widoczne na pierwszy rzut oka, bez pogłębionej analizy prawnej. W orzecznictwie Sądu Najwyższego akcentuje się, iż umowa o dzieło należy do umów rezultatu - jej przedmiotem jest indywidualnie oznaczony wytwór (efekt). Dla oceny, że zawarto

umowę o dzieło, nazywaną również umową o "rezultat usługi" - co odróżnia ją od umowy o świadczenie usług, której przedmiotem jest sama usługa polegająca na wykonywaniu określonych czynności (szeregu powtarzających się czynności), bez względu na to, jaki rezultat czynność ta przyniesie - konieczne jest, aby działania przyjmującego zamówienie doprowadziły w przyszłości do konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu (por. wyroki z dnia 4 lipca 2013 r., II UK 402/12, LEX nr 1350308 oraz 12 sierpnia 2015 r., I UK 389/14, LEX nr 1816587 i powołane w nich orzeczenia). Jeżeli zatem umowa przynosi konkretny rezultat w niej oznaczony, to tylko ten rezultat, a nie czynności do niego prowadzące, stanowi przedmiot umowy stron (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2013 r., II UK 39/13, LEX nr 1378531). W orzecznictwie podkreśla się również, że art. 627 k.c. wskazuje tylko na potrzebę "oznaczenia dzieła", przez co dopuszcza określenie świadczenia ogólnie w sposób nadający się do przyszłego dookreślenia na podstawie wskazanych w umowie podstaw lub bezpośrednio przez zwyczaj bądź zasady uczciwego obrotu (art. 56 k.c.). W sprawie wykonawca zobowiązał się wykonać dzieła, których szczegółową specyfikę i parametry każdorazowo określało zamówienie stanowiące załącznik do umowy. Przedmiot umowy o dzieło może być więc określony w różny sposób i różny może być stopień dokładności tego określenia, pod warunkiem, że nie budzi wątpliwości, o jakie dzieło chodzi. Przedmiotem umowy o dzieło jest doprowadzenie do weryfikowalnego i jednorazowego rezultatu, zdefiniowanego przez zamawiającego w momencie zawierania umowy, którego ramy czasowe wyznacza powierzenie wykonania i wykonanie dzieła. Dzieło jest wytworem, który w momencie zawierania umowy nie istnieje, jednak jest w niej z góry przewidziany i określony w sposób wskazujący na jego indywidualne cechy. Powinno stanowić rezultat samoistny, który z chwilą ukończenia staje się niezależny od osoby twórcy i może stanowić samodzielny byt posiadający autonomiczną wartość w obrocie prawnym. Przyszły rezultat stanowiący przedmiot umowy o dzieło musi być zatem z góry przewidziany i określony (oznaczony) na podstawie wskazanych w umowie podstaw, co może nastąpić nie tylko poprzez zastosowanie metod opisowych, ale także przez odwołanie się do dostarczonej przez zamawiającego dokumentacji technicznej, projektów czy rysunków. Taka indywidualizacja przedmiotu umowy ma istotne

znaczenie dla oceny odpowiedzialności przyjmującego zamówienie z tytułu ewentualnych wad dzieła (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 2016 r., I UK 313/15, LEX nr 2111409).

Mając na uwadze, że przedmiot umowy z udziałem profesjonalisty stanowi elementarną cechę kontraktu opisanego w treści art. 627 k.c., a na gruncie rozpoznawanej sprawy został on oznaczony *in concreto*, ściśle według schematu właściwego dla tego rodzaju umowy, niezależnie od rodzaju prowadzonej działalności i oczywistości jego powstania z racji określonych umiejętności, cech osobistych wykonawcy, nie można przyjąć, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący nie wykazał również potrzeby wykładni przepisów prawa, zważywszy jednak na indywidualnie ustalone w sprawie okoliczności dotyczące kwalifikacji podmiotowych wykonującego dzieło, jak i przedmiotu umowy i jej wykonania.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.